ददंतिददते ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ अस्तंगिरिंभानुरभ्युपैति ॥ १२ ॥ सेनजितापुत्रशोकरूपदुःखार्तेन ॥ १३ ॥ पर्याप्तःकालगतिः ॥ १४ ॥ नहिनस्तिनहन्यतेहननस्यकर्ताकर्मवानभवति ते नकर्त्रात्मवादोदेहात्मवादश्चतार्किकलोकायतिकमतौकमेणनिरस्तौ ॥ १५ ॥ कश्चित्तार्किकः अपरःसांख्यः स्वभावतःचित्सत्तातः भूतानांदेहाद्याकाराणां प्रभवाप्ययौउत्पत्तिनाशौनियतौ आत्मान कर्तानाप्यकर्तांकितुस्वसत्तामात्रेणमहाह्रदतरंगाणांमरीचयइवभूतानामुत्पत्तिविनाशयोर्हेतुरितिभावः ॥ १६ ॥ मौढ्यात्ध्यायन्नेवापचितिंप्रतीकारंचरेन्नत्वध्यायन् ॥ १७ ॥ शोच्यान्शोकाक्रांतान्वा

नाभूतिकालेषुफलंददंतिशिल्पानिमंत्राश्चतथौषधानि ॥ तान्येवकालेनसमाहितानिसिद्ध्यंतिवर्द्धंतिचभूतिकाले॥७॥ कालेनशीघ्राःप्रवहंतिवाताःकालेनवृष्टिर्जलदानुपैति ॥ कालेनपद्मोत्पलवज्जलंचकालेनपुष्यंतिवनेषुवृक्षाः॥८॥कालेनकृष्णाश्वसिताश्वराज्यःकालेनचंद्रःपरिपूर्णबिंबः॥नाकालतःपुष्पफलंद्रुमाणांनाकालवेगाःसरितोवहंति ॥ ९ ॥ नाकालमत्ताःखगपन्नगाश्वमृगद्विपाःशैलमृगाश्चलोके॥ नाकालतस्त्रीषुभवंतिगर्भानायांत्यकालेशिशिरोष्णवर्षाः ॥ १० ॥ नाकालतोम्रियतेजायतेवानाकालतोव्याहरतेचबालः॥ नाकालतोयौवनमभ्युपैतिनाकालतोरोहतिबीजमुप्तं ॥ ११ ॥ नाकालतोभानुरुपैतियोगं नाकालतोस्तंगिरिमभ्युपैति॥ नाकालतोवर्धतेहीयतेचचंद्रःसमुद्रोपिमहोर्मिमाली॥ १२॥ अत्राप्युदाहरंतीममितिहासंपुरातनं॥ गीतंराज्ञासेनजितादुःखार्तेनयुधिष्ठिर॥ १३ ॥ सर्वानेवैषपर्यायोमर्त्यान्स्पृशतिदुःसहः॥ कालेनपरिपक्वाहिम्रियंतेसर्वपार्थिवाः॥१४॥ घ्नंतिचान्यान्नरान्राजंस्तानप्यन्येतथानराः॥ संज्ञैषालौकिकीराजन्नहिनस्तिनहन्यते ॥ १५॥ हंतीतिमन्यतेकश्चिन्नहंतीत्यपिचापरः॥ स्वभावतस्तुनियतौभूतानांप्रभवाप्ययौ॥ १६ ॥ नष्टेघनेवादारेवापुत्रेपितरिवामृते॥ अहोदुःखमितिध्यायन्दुःखस्यापचितिंचरेत्॥ १७ ॥ सकिंशोचसिमूढःसन्शोच्यान्किमनुशोचसि ॥ यस्यदुःखेषुदुःखानिभयेषुचभयान्यपि॥ १८॥ आत्मापिचायंनममसर्वापिपृथिवीमम॥ यथाममतथान्येषामितिपश्यन्नमुह्यति॥ १९॥ शोकस्थानसहस्राणिहर्षस्थानशतानिच ॥ दिवसेदिवसेमूढमाविशंतिनपंडितं॥ २० ॥ एवमेतानिकालेनप्रियद्वेष्याणिभागशः॥ जीवेषुपरिवर्तंतेदुःखानिचसुखानिच॥ २१ ॥

लविधवयादुहित्रातुल्यान् दुःखेषुशोकजेषुमनस्तापेषु दुःखानिशिरस्ताडनादीनि दुःखादेर्द्विगुणीकरणंमूढकार्यमित्यर्थः ॥ १८ ॥ मोहनिवृत्तेरवधिमाह आत्मेति अयंव्यावहारिकआत्माअहंप्रत्ययविषयः सोपिममस्वरूपंन मत्तःपृथग्भूतत्वात् सर्वापृथिवीतिसर्वप्रपंचोपलक्षणं सर्वेवाममैवस्वरूपं यथाहंसर्वस्मादन्यःसर्वात्माचतथान्येपीत्याह यथेति एवमद्वैतात्मतत्त्वंपश्यन्नमुह्यतीत्यर्थः तथाचश्रुतिः तरतिशोकमात्मविदिति ॥ १९ ॥ २० ॥ यानिप्रियाणितान्येवकालेदुःखानिभवंति यानिद्वेष्याणितान्येवसुखानि तस्माद्वातजडस्यताडनमिवसर्वदुःखमेवमोहात्सुखवद्विभातीत्यर्थः ॥ २१ ॥

Digitized by Google